

ETT RELATIONSDRAMA OM EN FÖDELSEDAGSFEST SOM FÖRVANDLAS TILL EN TRAGEDI

Ja må han leva

RIKSTEATERN
barn & unga

AV **MARJANEH BAKHTIARI** REGI **JOSEFIN ANKARBERG**
MED **FADI AL-SUHAILI, INÈS CHERIF, PARWIN HOSEINIA**

LÄRARHANDLEDNING

Om lärarhandledningen

Denna lärarhandledning från Riksteatern är ett stöd för dig som kommer att uppleva *Ja må han leva* tillsammans med dina elever. Här får du en rad förslag på hur du kan skapa bra förutsättningar för deras möte med föreställningen samt hur ni sedan kan fördjupa upplevelsen i klassrummet. Se innehållet i denna handledning som ett smörgåsbord där du väljer vad du anser är relevant för dig och dina elever.

Före turnéstart tar vi även fram ett extra förberedelsematerial riktat till dig med elever i behov av särskilt stöd. Där får du fördjupad information om förutsättningarna för mötet med föreställningen, både det praktiska runtomkring och själva innehållet, samt ett bildstöd. Det extra förberedelsematerialet och lärarhandledningen går att ta del av digitalt på www.riksteatern.se/forestallningar/ja-ma-han-leva

Vänliga hälsningar

Riksteatern Barn & Unga

Om Riksteatern Barn & Unga

Riksteatern bjuder in barn och unga till världar som de både kan spegla sig i och inspireras av. Vi litar på den unga publiken och möter året runt barn och unga i hela Sverige på deras egna villkor med modig, samtida och angelägen scenkonst. Det har vi gjort ända sedan 1964 då Riksteatern blev den första svenska teaterinstitutionen med en verksamhet som helt riktade sig till barn och unga i skolan.

Ja må han leva

Handlingen/Föreställningen i korthet

Tonårssyskonen Nika och Mahan ska tillsammans med sin mamma Soraya fira deras kusin Mohsens födelsedag. Tårta ska bakas och köket fyllas med girlanger och ballonger. Detta gör de varje år, på samma sätt, trots att Mohsen inte är där tillsammans med dem. Han bor kvar i hemlandet Iran. Barnen har bara träffats på somrarna och födelsedagsfirandet sker därför alltid över telefon och länk. I Iran har demonstrationerna efter Mahsa Jina Aminis död brutit ut, och barnen börjar ana oråd när Mohsen inte går att få tag på. När Soraya går hemifrån för att köpa ljus till tårtan dyker konstiga SMS upp som tyder på att Mohsen dött i demonstrationerna. Nika och Mahan måste nu försöka förstå vad som hänt men blir samtidigt oense om de ska säga något till sin mamma.

Bra att veta

Föreställningen innehåller inga explicita gestaltningar eller beskrivningar av våld, men relaterar till en verklig, mycket våldsam händelse och kan därför riva upp starka känslor för den som har egna erfarenheter av denna eller liknande händelser.

Det förekommer att karaktärer röker på scenen men det är inga riktiga cigaretter och ingen riktig tobaksrök. På samma sätt är inte det sömnmedel som används på scen riktigt.

Föreställningen är 50 minuter lång utan paus, inklusive insläpp och applådtack.

Scenografi

Regissören har ordet

”En berättelse om hur små världar påverkar och formar oss”

För mig är pjäsen *Ja må han leva* en brännande aktuell skildring av något som många i Sverige idag brottas med. Att leva här, i ett demokratiskt och tryggt land, men ha sina rötter och kanske familjemedlemmar på en helt annan plats i världen där det är oroligt eller till och med pågår krig.

I den här pjäsen är den andra platsen Iran och medan jag skriver den här texten har det nyligen skett bombningar av huvudstaden Teheran och oron bland mina iranska vänner och bekanta är påtaglig och reell. De följer med i nyhetsrapporteringar och väntar oroligt på nästa uppdatering från sina släktingar och kan bara hoppas att det ska gå bra för dem.

I pjäsen slits de två ungdomarna mellan livet som tonåringar här i Sverige år 2022 och tanken på hur det skulle varit om de istället bott kvar i Iran och vilka de varit då? Hade lillebror Mahan då haft en lika töntig frisyr som storasyster Nika tycker alla killar i Iran har och hade hon i sin tur bara lyssnat på sån där tjatig iransk popmusik som deras kusin Mohsen gör? Och den stora frågan: Hade de vågat delta i den uppblussande protesterörelsen fast det innebär fara för livet?

Det är stora samvetsfrågor som ställs på sin spets i den här pjäsen och trots att det är mot fonden av en världshändelse är det för mig framförallt en berättelse om hur vi lever våra liv i de små världarna, i våra familjer med våra syskon och föräldrar och hur de relationerna och vilka vi är för varandra påverkar och formar oss.

Vi kanske ljuger för vår mamma för att vi inte vill sära henne med en sanning vi tror gör för ont? Hon i sin tur kanske går och undrar om hon tänker för lite på sina barns bästa, eller för mycket? Och vi kanske vet så mycket om ett syskon att vi kan retas bara med en suck eller sära med en blick.

Jag hoppas att publiken kommer kunna känna igen sig och få syn på sina egna relationer och deras styrkor och brister.

Josefin Ankarberg,
regissör

Så här förbereder du dig och eleverna inför föreställningen

Den viktigaste uppgiften du som lärare har inför föreställningen är att skapa trygghet och nyfikenhet. Undvik därför att ge eleverna uppgifter i förväg, utan fokusera på att informera om vad det är för slags föreställning och de praktiska förutsättningarna, som var ni ska vara och hur lång föreställningen är. Det är bra om du läst igenom sidan "Om föreställningen". Du kan även med fördel gå igenom ordlistan på sid 27–28 och spela låtar från spellistan på sid 30 för klassen som förberedelse.

Om eleverna är ovana vid scenkonst kan det också vara bra att prata om vad det innebär att gå på en föreställning och hur det exempelvis skiljer sig från att se på film. Vad har eleverna för förståelse och förväntningar? Fundera också över hur dina förväntningar ser ut och vad du behöver ha koll på?

Varje skola har sina rutiner kring elevers användande av mobiltelefoner på skoltid. Oavsett hur riktlinjerna ser ut på din skola, ser vi gärna att eleverna uppmanas att helt stänga av sina mobiltelefoner eftersom dessa annars utgör en onödig distraktion för både publik och ensemble.

Se information om extra förberedelsematerial för elever med särskilda behov på sid 2.

Under föreställningen

Se till att vara på plats i god tid vid föreställningslokalen så att alla elever hinner landa i rummet och, vid behov, gå på toa före föreställningen. Det är mycket lättare för den som inte har stress i kroppen att vara närvarande i rummet och ta till sig föreställningen. Då hinner också du stämma av med vår turnéledare om det exempelvis finns särskilda behov i gruppen som är bra för teamet att veta eller om du har några frågor.

Det bästa du kan göra för dina elever är att vara en förebild genom

att fokusera på föreställningen och uppleva den tillsammans med dem. Låt eleverna uppleva och engagera sig i scenkonsten utifrån sina perspektiv och förutsättningar. Barn, även tonåringar, har en förmåga att ge sig hän i scenkonstupplevelser som de flesta vuxna har vant sig av med. Den hängivenheten kan ta sig olika uttryck. En del sitter tysta medan andra reagerar med både kropp och röst på det som händer på scen. Skådespelarna och teamet från oss delar ditt ansvar för publiken och har tränat på hur de ska möta elevernas energi. Skulle det uppstå en situation som gör att du som lärare behöver stötta upp, försök om möjligt göra det på ett sätt som inte stör den övriga publiken. Att sitta tillsammans med eleverna i stället för en bit bakom eller vid sidan av är också ett effektivt sätt att skapa lugn i en orolig elevgrupp. Vi vill att alla, både elever och lärare, håller sig på sina platser under hela föreställningen, så långt det är möjligt. Skulle någon ha behov av att lämna rummet rekommenderar vi att en lärare följer med ut då vi inte kan ansvara för elever som lämnar lokalen.

Vill du fördjupa dig mer kan du gå in på riksteatern.se/foreochefter

Efter föreställningen

Var generös med tiden efter föreställningen. Låt upplevelsen sjunka in utan stress. Några kommer att berätta direkt vad de tänkte och tyckte medan andra vill fundera och smälta upplevelse för sig själva. Använd stunden efter föreställningen till att lyssna in de spontana reaktionerna hos eleverna. Dessa kan sedan följas upp inom ramen för ett efterarbete på skolan.

Eleverna kommer efter föreställningen att få med sig ett litet kort som ett minne. Dessa kort delas antingen ut till eleverna i direkt anslutning till föreställningens slut eller förmedlas till närvarande lärare som får dela ut dem till eleverna senare i klassrummet.

Tillbaka i klassrummet

Eftersamtal

Ett eftersamtal är ofta uppskattat och för många viktigt då det ger eleverna möjlighet att gemensamt processa sina intryck och fördjupa sin upplevelse. Ett sådant samtal behöver alltid utgå från elevernas behov. Det innebär att det ska finnas en inbjudan, men inget tvång, att dela med sig av sin upplevelse. För att skapa en genuin känsla av frivillighet och trygghet behöver samtalet utformas som just ett samtal och inte som en redovisning där eleverna ska visa att de "förstått" föreställningen. Uppmuntra alla att utgå från sig själva. Förkunskaper, erfarenheter och dagsform kan ha stor påverkan på den enskildes upplevelse och ingen tolkning är mer sann eller rätt än någon annans.

Det finns en mängd olika sätt att genomföra den här typen av samtal på. På nästa uppslag följer en enklare beskrivning av samtalsmodellen *En väv av tecken* som är en metod för konstnärliga samtal som vi på Riksteatern använder oss av. Inom ramen för modellen är det fullt möjligt att integrera andra pedagogiska grepp som att exempelvis låta eleverna skapa i bild eller skriva korta tankar på post-it-lappar. Känn dig fri att hitta en form som passar dig och dina elever.

Konstnärlig analys – En väv av tecken

1. Beskriv

Beskriv för varandra vad ni minns av föreställningen. Hur såg platsen ut? Vilka karaktärer var med och vad gjorde de? Vad fanns det för likheter och skillnader mellan dem? Vad var samma genom hela föreställningen och vad förändrades? Försök hålla beskrivningarna fria från värdering och tolkning. Om ni uppfattat något olika kan ni fundera på om och i sådana fall hur det påverkat er tolkning och upplevelse.

2. Tolka

Vad kan alla dessa saker ni tillsammans beskrivit vara tecken på? Finns det detaljer som ger ledtrådar om vilken tidsperiod som föreställningen utspelar sig i eller om karaktärernas relationer och drivkrafter? Vad kan föreställningen som helhet vilja förmedla? Utgå från att allt bygger på konstnärliga, medvetna val. Alla olika tolkningar är välkomna och målet är inte att komma överens om en gemensam ”rätt” tolkning utan att lyfta olika möjligheter och perspektiv.

3. Reflektera

I det sista steget öppnas samtalet upp för egna åsikter och reflektioner. Vilka associationer och minnen dyker upp? Vad tycker jag om detta? Hur kommer det sig att min tolkning av föreställningen är så lik (eller olik) mina kompisars? Reflektionen kan ske både i grupp och individuellt. Det viktiga är att eleverna ges en möjlighet att formulera sina egna tankar om föreställningen, med stöd i det gemensamma samtalet.

- Vänta med värderingar.
- Alla val är medvetna val.
- Utgå från dig själv.

Samtalsledartips

Även om samtalsmodellen följer en tydlig form med olika steg kommer du antagligen märka att samtalet tenderar att röra sig mellan de olika delarna. Detta är helt okej så länge samtalet upplevs som givande och intressant. Här följer några exempel på frågor du kan ställa för att styra och öppna upp samtalet.

- Kan du beskriva vad det var som gjorde att du tyckte att hatten var ful/fin?
- Kan du förklara för mig vad som hände som om jag inte varit där?
- Vad tror du att Mahan menade när han sa att han inte borde ha gråtit?
- Okej, du tänkte att den ljusförändringen betydde att det var en dröm, var det någon som tänkte något annat?
- Om det nu var så att Soraya inte sa något om meddelandena för att hon var ledsen, vad tycker ni om det?

Författaren Marjaneh Bakhtiari debuterar som dramatiker:

”I en pjäs har det ordlösa och fysiska minst lika stor betydelse som orden”

Hej Marjaneh Bakhtiari, hur kom du på idén att skriva pjäsen *Ja må han leva*?

Som många andra följde jag protesterna i Iran efter Mahsa Aminis död. Det var en intensiv tid med så mycket hopp och förtvivlan. Varje dag laddade folk upp nya videoklipp från demonstrationer, arresteringar, begravningar. Så många unga människor dödades och deras familjer och vänner samlades kring deras gravstenar bland annat på deras födelsedagar. Ibland bara några dagar efter att de hade skjutits ihjäl. När jag inte kan skaka av mig sådant blir det ofta så att jag skriver om det på ett eller annat sätt.

Fanns handlingen klar från början eller växte den fram under tiden?

Handlingen fanns. Men så hjälpte en duktig och tålmodig dramaturg mig att göra det hela till ett drama.

Vad är den största skillnaden mellan att skriva en bok och skriva för scen?

Jag tror det är att när man skriver för scen är det mycket mer fokus på handlingar och reaktioner. En beröring, en blick, ett sätt att sitta eller stå på scenen kan tillföra berättelsen så mycket. I en pjäs har det ordlösa och fysiska minst lika stor betydelse som orden har.

Vad skulle du själva säga att är pjäsens kärna?

Ibland är den som har skrivit en berättelse också den som är minst

lämpad att svara på en sådan fråga eftersom man saknar distans. Jag tänkte mycket på familj och kärlek. Och hur det är att inte kunna ta sitt vardagsliv för givet. Många har släktingar som bor kvar i deras hemland och de ser till exempel sina kusiner leva det liv som hade kunnat vara deras eget om inte deras föräldrar hade flytt till ett annat land.

Om du fick önska, hur skulle du vilja att den unga publiken reagerar på *Ja må han leva*?

Jag kan inte tänka så. Om jag fick önska mig något skulle det vara att bli osynlig och bara få ta del av publikens reaktioner. Jag är extra nyfiken på allt de inte gillade. Man lär sig så mycket bara av att vara tyst och lyssna på hur folk har tolkat en text eller en pjäs.

Marjaneh Bakhtiari

Marjaneh Bakhtiari är född 1980 och bor i Malmö. Hon debuterade 2005 med *Kalla det vad fan du vill* som har sålt i över 100 000 exemplar. 2008 kom hennes andra roman *Kan du säga Schibbolet?* som belönades med Skånebokhandlarnas författarpris 2008 och nominerades till VI:s litteraturpris och SR:s romanpris. Utöver detta har hon även gett ut *Godnattsagor för barn som dricker* (2013) och *Oändligt underbart* (2022). *Ja må han leva* är Marjaneh Bakhtiaris dramatikerdebut.

Bild från demonstration i London.

Verklighetens Mohsen, Nika och Mahan

Föreställningen *Ja må han leva* är en helt fiktiv berättelse och ingen av karaktärerna finns i verkligheten. Däremot utspelar sig berättelsen mot bakgrund av en verklig händelse och pjäsen innehåller flera direkta och symboliska kopplingar till denna händelse, till exempel scenografin som har färger från den iranska flaggan och Mahans kläder som inspirerats av iranska fängelseuniformer. Dessutom har karaktärerna fått sina namn efter människor som varit involverade i demonstrationerna och fallit offer för den iranska regimens brutalitet. Här är deras berättelser:

Mohsen Shekari

Mohsen var en 22-årig man som den 25 september 2022 deltog i protesterna som följde efter mordet på Mahsa Amini. Han arresterades och anklagades för att ha spärrat av en väg med sin bil och attackerat en medlem av milisen. Vittnen på platsen hävdar dock att han endast använt icke-våld och flyttat på ett kravallstaket för att sära på demonstranter och milis. Då iransk lagstiftning bygger på regelverk i Koranen, så kallade Sharialagar, kunde Mohsen efter en ovanligt kort rättegång inte enbart dömas för misshandeln utan också för *muharebeh*, vilket ungefär kan översättas till krigshandling mot gud - en dom med dödsstraff som automatisk påföljd. Domen överklagades men avslogs utan att Mohsen fått möjlighet att ha sin advokat närvarande. Den 8 december 2022 avrättades han och blev därmed den första som fick en verkställd dödsdom som en direkt följd av protesterna. Både rättsprocessen och avrättningen har fördömts av människorättsorganisationer, högt uppsatta jurister i och utanför Iran, samt flertalet länder och internationella samfund.

MER INFORMATION OM MOHSEN SHEKARI:

https://en.wikipedia.org/wiki/Execution_of_Mohsen_Shekari

<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-63900099>

Bild från demonstration i Vancouver.

Nika Shakarami

Nika var 16 år när hon den 20 september 2022 brände sin själ under en demonstration. Nio dagar senare hittades hon död. Myndigheterna gjorde en egen utredning som kom fram till att Nika begått självmord genom att hoppa från ett hustak och att hennes död inte hade något med demonstrationerna att göra. Många människor, bland annat Nikas mamma, ifrågasätter den förklaringen och Nika blev en symbol för Kvinna! Liv! Frihet!-rörelsen i likhet med Mahsa Amini. 2024 publicerade brittiska BBC en del av en intern rapport inifrån den iranska säkerhetstjänsten som visade att Nika förföljts och arresterats. Under transporten till arresten blev hon sexuellt antastad och misshandlad till döds. Därefter dumpades hennes kropp och händelsen tystades ner av myndigheterna.

MER INFORMATION OM NIKA SHAKARAMI:

<https://www.youtube.com/watch?v=mryxqWL69gQ>

<https://www.expressen.se/nyheter/varlden/nika-shakarami-16-ut-sattes-for-overgrepp-och-mordades-av-sakerhetstjansten/>

Bild från demonstration i Glasgow.

Mahan Sargavan

Mahan var 16 år den 21 november 2022 då han och hans två kompisar Yousef och Mohammadreza var ute och körde motorcykel. Yousef hade deltagit i demonstrationerna några dagar tidigare och hjälpt en vän som skadats. Pojkarna blev påkörda av en bil från milisen. De misshandlade Yousef till döds och dödade de andra två genom att köra över dem med bilen. Myndigheterna hävdade att det rörde sig om en trafikolycka. Den exilbaserade nyhetssidan Kanal Jadid berättar Mahans historia men det finns inga verifierade uppgifter om honom i större internationella medier. Mahan är med detta en av hundratals icke omnämnda ungdomar som miste livet i samband med händelserna i Iran hösten 2022.

Soraya

Soraya är namnet på en kvinna som figurerat i mängden privata publicerade videor från demonstrationerna och våldsamheterna i Iran. Videon visar hur hon letar efter sin försvunna son.

FAKTA / UPPRINNELSEN TILL PROTESTRÖRELSEN KVINNA! LIV! FRIHET!

Mahsa Amini var en 23-årig kurdisk-iransk student som dog under oklara omständigheter efter att ha gripits av iransk moralpolis i september 2022. Hon hade varit på besök hos släktingar i Irans huvudstad Teheran när hon greps av moralpolisen som påstod att hon inte hade burit sin huvudduk, hijab, på ett korrekt sätt. Enligt vittnesmål släpades Mahsa Amini in i en bil. Hon misshandlades svårt, hamnade i koma och avled på sjukhus efter två dagar.

Mahsa Aminis död blev startskottet på protester i olika delar av Iran under parollen Kvinna! Liv! Frihet! Demonstrationerna spred sig snabbt över hela världen där kvinnor klippte av sitt hår och brände sina slöjor för att visa solidaritet med Amini.

De iranska myndigheterna förnekar att något fel begåtts i samband med Aminis död och har också hårdhänt försökt stoppa de landsomfattande protesterna som blossade upp i Iran hösten 2022.

Repetitionsbild

Teman att fördjupa sig i – övningar och uppgifter i klassrummet

Moraliska dilemman – när allt står på sin spets

Denna övning kan antingen göras som diskussionsövning i mindre grupper eller som individuell övning med uppföljande diskussion i helklass.

I föreställningen förekommer flera situationer där någon gör ett val i syfte att skydda eller hjälpa någon annan. Välj någon av dessa situationer och reflektera kring frågorna nedan.

EXEMPEL PÅ SITUATIONER:

- Soraya flyr Iran och flyttar till Sverige med sina barn.
- Soraya låter inte Nika resa till Iran för att delta i demonstrationerna.
- Nika filmar när hon klipper av en bit av sitt hår och lägger upp på sociala medier i solidaritet med folket i Iran.
- Mahan vill undanhålla sanningen om vad som hänt Mohsen så att Soraya kan få fira hans födelsedag som planerat. Nika vill berätta vad som hänt direkt.
- Mohsen och Niloufar deltar i demonstrationen.
- Mohsen avleder milisens uppmärksamhet medan Niloufar gömmer sig under en bil.

FRÅGOR:

1. Vem/vilka försöker personen hjälpa och på vilket sätt?
2. Lyckades personen åstadkomma vad den tänkt sig?
3. Fanns det andra konsekvenser av valet, bra liksom dåliga?
4. Fanns det andra handlingsalternativ?
5. Anser du att personen gjorde rätt? Motivera!

Om det varit jag?

I föreställningen brottas karaktärerna med det faktum att de själva lever sitt liv i Sverige, medan deras kusin är kvar i Iran. De reflekterar kring de stora politiska frågorna, kring privilegiet att få leva i frihet och hur farligt det är att ta ställning för det man tror på i Iran. Men också kring sin identitet, hade Nika haft sådär mycket smink som tjejerna har där? Och hade de lyssnat på musiken som spelades överallt och som alla ungdomar verkar gilla?

REFLEKTIONSFRÅGOR FÖR SAMTAL I GRUPP ELLER REFLEKTERANDE SKRIVÖVNING

- Hur mycket av dem vi är styrs av platsen där vi bor och växer upp?
- Vad innebär det att lämna sitt land i unga år och växa upp på en ny plats?
- Vad är ett hem? Kan flera platser vara "hem"?
- Om du hade behövt flytta från Sverige nu, på vilket sätt tror du det hade förändrat dig? Vilka delar av dig hade varit samma oberoende av din omgivning?
- Om det blivit krig eller diktatur i Sverige, hade du velat flytta någon annanstans då? Varför? Varför inte?

Detalj

Föreställningen och läroplanen

Här nedan följer exempel på delar ur läroplanen som på olika sätt knyter an till föreställningen och detta material.

Skolans värdegrund och uppdrag

FÖRSTÅELSE OCH MEDMÄNSKLIGHET

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse.

Kursplanen i Historia

SYFTE

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur historia används i samhället och i vardagslivet. Därigenom ska eleverna få olika perspektiv på hur bruket av historiska berättelser och referenser kan påverka människors identiteter, värderingar och föreställningar.

CENTRALT INNEHÅLL ÅK 7–9

- Revolutioner och framväxten av nya idéer, samhällsklasser och politiska ideologier.

Kursplanen i Samhällskunskap

SYFTE

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur individen och samhället påverka varandra. Därför ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om sociala, ekonomiska, politiska, rättsliga och mediala förhållanden och strukturer i samhället.

CENTRALT INNEHÅLL ÅK 7–9

Beslutsfattande och politiska idéer

- Vad begreppen demokrati och diktatur, monarki och republik samt

parlamentarism och presidentstyre innebär. Exempel på hur dessa olika stats- och styrelseskick kan fungera.

Rättigheter och rättsskipning

- Kränkningar av de mänskliga rättigheterna i olika delar av världen och internationellt arbete för att främja mänskliga rättigheter.

Information och kommunikation

- Hur media produceras, distribueras och konsumeras samt vilka möjligheter och svårigheter det kan innebära för mediernas roll i ett demokratiskt samhälle.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs i media, till exempel utifrån kön och etnicitet, och hur detta kan påverka normbildning och värderingar.

Granskning av samhällsfrågor

- Lokala, nationella och globala samhällsfrågor och olika perspektiv på dessa.

Kursplanen i Svenska

SYFTE

I mötet med olika typer av texter, scenkonst och annat estetiskt berättande ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt språk, den egna identiteten och sin förståelse för omvärlden.

Repetitionsbild

Ord, uttryck och fakta i föreställningen

Ordlista

Milis

En styrka som inte är en del av den ordinarie militären, men som kan kallas in för att försvara ett land eller en region. I Sverige är hemvärnet en typ av milis. I Iran finns Basijmilisen som skapades i samband med revolutionen 1979 i syfte att skydda revolutionärerna som då tog över makten i landet och fortfarande styr landet idag. Den används som säkerhetsstyrka men övervakar även regimkritiska möten och personer som anses regimkritiska.

Revolution

Plötslig och ibland våldsam förändring av ett samhälle, i detta fall genom att störta rådande styre i ett land.

Rökringar

En ihålig cirkel som formas genom att blåsa ut rök från exempelvis en cigarett på ett speciellt sätt.

Visum

Ett tillstånd att tillfälligt besöka ett annat land.

VPN

Virtuellt Privat Nätverk. Det är ett sätt att skapa en säker anslutning av ett osäkert nätverk, exempelvis internet. En VPN skyddar användarens identitet och gör innehållet i den information som skickas över anslutningen oläsligt för utomstående, så kallad kryptering.

Persiska uttryck

Chi shode/chizi shode Vad har hänt?/Har det hänt något?

Kojai? Var är du?

Marg bar diktator! Död åt diktatorn!

Zan! Zendegi! Azadi! Kvinna! Liv! Frihet!

Omnämnda artister i föreställningen

Ant Wan

Svensk rappare som släppte sitt första album 2016 och efter stora publika framgångar avslutade sin artistkarriär under våren 2025.

Googoosh

Iransk sångerska och skådespelerska som blev känd redan som ung och var aktiv inom både musik- och filmbranschen fram till 1979 då kvinnliga sångare förbjöds i landet. Hon släppte ingen ny musik förrän hon år 2000 lämnade Iran och flyttade till London.

Madonna

Amerikansk popartist och världsstjärna som slog igenom i början av 80-talet och fortfarande är verksam.

Sasy

Iransk pop- och hip hop-artist. En av Irans mest kända underground-artister med bland andra låten *Gentleman* som har över 100 miljoner spelningar på den persiska radiostationen Radio Javan. Numera bor han i USA.

Zedbasi

Iranskt hiphop-band som varit verksamma större delen av 2000-talet och släppte sitt senaste album 2022.

Repetitionsbild

Länklista

Spotify-lista från föreställningen

I följande låtlista på Spotify finns låtar som spelas i *Ja må han leva* liksom annan musik som speglar föreställningens stämning och ljudbild.

https://open.spotify.com/playlist/oZOqeEMCfanydypJltnjAl?si=AM-iZ2nERSc2o3l9_w7N9kg&pi=FhONIp4wSSqzg&nd=1&dlsi=97291d-6d62c8483c

Att öppna nya världar – Om att uppleva scenkonst med barn och unga.

https://www.riksteatern.se/globalassets/riksteatern.se-ny/barn-och-unga/att_oppna_nya_varldar_ny24.pdf

Om att gå på teater med ung publik från 13 år.

<https://www.riksteatern.se/barn-och-unga/larare/att-ga-pa-teater-och-dans-med-barn-och-skolelever/att-ga-pa-teater-med-publik-fran-13-ar/>

Filmad miniföreläsning (ca 15 min) om samtalsmodellen

En väv av tecken.

<https://www.youtube.com/watch?v=4ze8WBneIUs>

Delaktighet i praktiken – Bli referensklass eller provpublik

<https://www.riksteatern.se/barnoch-unga/larare/bli-en-referensgrupp-eller-provpublik>

För extra engagerade elever – Barn & Ungas Repertoarnätverk (BURN)

<https://www.riksteatern.se/barn-och-unga/repertoarnatverk/>

Hjälp oss bli bättre – maila oss vad du tyckte om föreställningen och lärarhandledningen

barnochunga@riksteatern.se

Det är vi som jobbar med *Ja må han leva*

Manus **Marjaneh Bakhtiari**

Regi **Josefin Ankarberg**

Skådespelare **Parwin Hoseinia, Fadi Al-Suhaili** och **Inès Cherif**

Scenografi och kostymdesign **Hanna Cecilia W Lindkvist**

Ljuddesign **Safoura Safavi**

Maskdesign **Angelica Ekeberg**

Turnéledare, kostym- och rekvisitatekniker **Anna Hammar**

Scenmästare **Nils Svednell**

Ljud- och ljus tekniker **Olof Holmgren**

Marknadsförare **Kiana Moberg**

Producent **Malin Hjelm**

Redaktion lärarhandledning **Beatrice Sehlin Letfors, Malin Hjelm, Joacim Gustafson**

Konsträrlig ledare Riksteatern Barn & Unga **Malin Axelsson**

Föreställningen är 50 minuter lång.

Lär mer om *Ja må han leva* på riksteatern.se/jamahanleva

RIKSTEATERN

Scenkonst som sätter tankar och känslor i rörelse, för alla överallt.

Drygt 38 000 medlemmar skapar möjligheternas scen och öppnar mötesplatser i hela Sverige.

riksteatern.se/jamahanleva

Riksteatern

145 83 Norsborg

Tel: 08-531 991 00

info@riksteatern.se · riksteatern.se

RIKSTEATERN

